

Laura S. Jansson

Pământ roditor
Un pelerinaj în sarcină

Traducere din limba engleză de
STELA-ANCA RADU și IOAN-LUCIAN RADU

Carte tipărită cu binecuvântarea
Înaltpreasfințitului

Mitropolitul Moldovei și Bucovinei

DOXOLOGIA
Iași, 2022

Cuprins

Rugăciunea femeii însărcinate	7
Mulțumiri	9
Introducere	11
1. Întâmpinarea unei noi realități	17
Săptămâna 6. Fiat	19
Săptămâna 7. Împreună-creatoare	27
Săptămâna 8. Recunoașterea	36
Săptămâna 9. Ospitalitatea	43
2. Experiența sarcinii	51
Săptămâna 10. Jertfa de sine	53
Săptămâna 11. Moartea	60
Săptămâna 12. Slăbiciunea	68
Săptămâna 13. Puterea	74
Săptămâna 14. Legăturile	82
Săptămâna 15. Treimea	91
Săptămâna 16. Necunoscutul	101
Săptămâna 17. Alegerea numelui	110
3. Explorarea nașterii în simboluri	119
Săptămâna 18. Lumina	121
Săptămâna 19. Apele	130
Săptămâna 20. Paștile	138

4. Teama de travaliu.....	145
Săptămâna 21. Controlul.....	147
Săptămâna 22. Durerea.....	157
Săptămâna 23. Trupurile.....	170
5. Înfruntarea travaliului.....	179
Săptămâna 24. Însoțitorii.....	181
Săptămâna 25. Rugăciunea.....	192
Săptămâna 26. Ritmul.....	202
Săptămâna 27. Gândurile.....	212
6. Ce înseamnă să devii părinte.....	221
Săptămâna 28. Expertiza.....	223
Săptămâna 29. Satul.....	232
Săptămâna 30. Straja de noapte.....	243
Săptămâna 31. Întreruperile.....	253
Săptămâna 32. Laptele.....	264
Săptămâna 33. Patruzeci de zile.....	276
7. Pregătirea pentru naștere.....	287
Săptămâna 34. Cuibul pentru prunc.....	289
Săptămâna 35. Subțierea.....	299
Săptămâna 36. Așteptarea.....	307
Săptămâna 37. Continuarea drumului.....	318
Teme pentru reflecție și discuție.....	323
Anexă. Ce înseamnă pierderea unui copil.....	335

Săptămâna 6

Fiat

Fie mie după cuvântul tău.

(Luca 1, 38)

În timp ce sunam la sonerie, eu și soțul meu ne uitam unul la altul cu zâmbete sfioase de proaspăt căsătoriți. Cineva ne-a dat drumul la interfon și, lăsând în spate strada aglomerată a Belgradului, am pășit pe scările fragile în întunericul clădirii din era comunistă. Eram străini într-o țară străină, într-un ținut străin, venind la prima noastră vizită la ginecologul pe care îl recomandaseră cei de la ambasadă.

Cu câteva zile în urmă aflaserăm că eram însărcinată cu primul nostru copil. Eram prea timizi ca să îi rugăm pe prietenii noștri sârbi să ne ajute, așa că soțul meu a negociat achiziția interculturală a unui test de sarcină. Îndată ce au apărut cele două linii, am dat drumul la trâmbițele puternice ale corului care cânta aliluia.

Din clipa în care am aflat rezultatul pozitiv, un întreg univers covârșitor a început să se deschidă în fața ochilor minților noastre. Era un ținut vast de posibilități, risc, inevitabilitate, responsabilitate și nădejde. Se întindea până afară, în întunericul necunoscut al viitorului căsătoriei noastre cu o viteză amețitoare, înghițind cu bucurie viđul în drumul său, precum un nou Big Bang. Părea un moment ieșit din timp,

înfipț în veșnicie. Era ceea ce va fi și ceea ce deja a fost, ambele simultan. Ce avea să se întâmple se întâmplase deja. Nu există un timp verbal care să exprime acest sentiment.

Am așteptat sub un poster al unei femei îmbrăcate cu o rochie transparentă și cu o cunună de flori pe cap, având cui-bărit pe burta ei însărcinată capul unui copil blond îmbrăcat parțial. În cele din urmă, am fost chemați în cabinetul doctorului, unde o doamnă cu un breton negru îngrijit și halat alb ne-a îndemnat să luăm loc lângă biroul ei. În spatele ei se vedea Catedrala „Sfântul Sava” pe jumătate construită, care avea să devină una dintre cele mai mari biserici ortodoxe din lume. Ne-a întrebat ce motiv ne aduce la ea.

„Abia am aflat că sunt însărcinată”, am zis eu, încercând să-mi controlez zâmbetul, ca să nu ajungă până la urechi. Era prima persoană căreia îi oferisem cinstea să afle această veste a noastră atent păstrată, însă, spre surprinderea mea, fața ei nici măcar nu a trădat un zâmbet profesional. În acest mic răstimp, a trecut pe lângă mine năluca unui gând că se putea să fim într-un loc nepotrivit. Doctorul a dat din cap și și-a împreunat mâinile pe birou.

„Așadar”, a zis ea direct, „sunteți bucuroși de aceasta sau nu?”

Ne-am împiedicat, neștiutori, la prima răscruce din pelerinajul nostru în sarcină.

Întrebarea doctorului era clară. Trebuia să luăm o decizie. Trebuia să alegem între două căi, pe care ni le punea în față cu aceeași bunăvoință. Această cameră spațioasă cu priveliștea ei minunată și instrumentele strălucitoare putea să devină locul pe care aveam să îl vizităm des, monitorizând creșterea copilului nostru și fiind consiliați cum să echilibrăm fiecare aspect din viața noastră pentru bunăstarea lui. Sau putea deveni locul în care bebelușul nostru avea să fie nimic *aproape*

ca și cum nu ar fi existat niciodată. Diferența dintre cele două căi în acel moment era la fel de mică precum rostirea unui cuvânt, însă alegerea avea să schimbe iremediabil viitorul – pentru noi, pentru familia noastră, pentru prietenii noștri și chiar, în mod tainic, pentru întreaga lume.

Probabil că întrebarea doctorului nu ar fi trebuit să mă șocheze sau să mă uimească, dar așa s-a întâmplat. Cu siguranță putea să vadă strălucirea din ochii noștri. Cu siguranță, la nivel academic, știam că există numeroase circumstanțe în care o femeie putea să fie ezitantă, tulburată, supărată sau devastată la aflarea veștii unei sarcini, dar, privind peste parapet, din adâncimile protejate ale propriei mele fericiri, abia puteam să întrezăresc aceste alte realități.

Analizată la suprafață, această întrebare – *Sunteți bucuroși cu privire la acest lucru? Plănuiți sau nu să hrăniți această viață pe care ați pus-o în mișcare?* – era, în cel mai bun caz, redundantă și, în cel mai rău caz, o ofensă pentru un cuplu cu ochi scânteietori. Dar la acea vreme nu a avut o altă valoare decât de șoc. Am început să înțeleg mai bine implicațiile din spatele acelei întrebări odată cu trecerea timpului, pe măsură ce drumurile constante la baie au devenit modul meu de viață, pe măsură ce greața de dimineață m-a făcut să regândesc fiecare mic dejun, pe măsură ce pelvisul meu a devenit inconfortabil de moale și de deformat în pregătirea lui pentru acel moment în care avea să permită unui bebeluș să iasă afară. *Sunteți bucuroși de acest lucru sau nu? Sunteți capabili să îmbrățișați cu smerenie tot ceea ce aduce el?*

Povestea acestei prime vizite la doctor nu este o poveste despre o întrebare nepotrivită. Departe de a fi o întrebare nepotrivită, este una pe care aș putea să mi-o adresez în fiecare zi eu însămi. De fapt, întrebarea ginecologului a fost un dar, deoarece a făcut clară alegerea pe care o trebuia să o fac:

să îmbrățișez această sarcină sau să o resping, la nivel fizic, emoțional, spiritual sau la orice alt nivel mi-ar fi trecut prin cap. Mi-a dat o șansă, la începutul sarcinii mele, să răspund cu propriul meu *fiat*, precum Maica Domnului. *Fiat* înseamnă „fie”. „Fie mie după cuvântul tău” (Luca 1, 38).

Maica Domnului a spus *da*. Ea a ales să extindă plinătatea propriei persoane ca dar față de Domnul ei. Și-a asumat această decizie, în ciuda faptului că nu știa exact cum avea să se întâmple acest lucru sau ce o aștepta de acolo înainte. Însă mai întâi trebuia să se confrunte cu altceva: situația delicată de a fi necăsătorită și însărcinată într-o cultură care căuta să incrimineze, să dezonzoreze și chiar să oucidă pe cea în cauză. Așadar, pentru Fecioara, a spune *da* presupunea să-L dăruiască pe Iisus lumii, fără a-L ține doar pentru ea, ci permițând *fiecăru* om care aude și înfăptuiește cuvântul Lui să devină și fiul ei (Matei 12, 50).

Presupunea tristețea copleșitoare de a sta sub crucea pe care Fiul ei, rodul trupului său, fusese condamnat cu o moarte de criminal, fără să Îl poată salva. Presupunea disperarea, împărtășită de mamele îndoliate din fiecare veac, de a deveni acea aparentă absurditate a naturii, un părinte care trebuie să mai trăiască după moartea copilului său. După Înviere, a purtat responsabilitatea de a aduce bucuria Evangheliei în lume, indiferent cât de mult ar fi preferat să stea în umbră. Așa că, atunci când spunem că a oferit totul, nu înseamnă că a oferit doar trupul, ci toată viața ei. Poate că nu a știut în momentul în care a acceptat la ce se angajase, dar a spus *da*.

Da-ul nostru nu este chiar ca cel pe care l-a rostit Maica Domnului, deoarece, spre deosebire de noi, ea spunea *da* la o sarcină care încă nu începuse. Ceea ce noi suntem chemate să primim poate, de asemenea, părea ușor sau nesemnificativ în comparație cu ceea ce i se cerea ei. Însă da-ul nostru este

o icoană sau o imagine a da-ului ei. Fiecare dintre noi ne confruntăm cu propriile provocări care ne ispitesc să nu îmbrățișăm deplin realitatea sarcinii. Poate că avem dubii cu privire la partea materială, cum ar fi: dacă ne permitem să îi oferim ceva de calitate acestui copil. Pot fi întrebări complicate cu privire la relație, în sensul că nu știm cum vor reacționa membrii familiei față de un nou membru. Unele dintre noi trebuie să facem față unor profunde griji emoționale, care provin din familia noastră originară. Pentru altele, ca mine, provocările sunt în principal fizice – de exemplu, cum pot să ajung la finalul sarcinii dacă sunt atât de epuizată tot timpul.

În fața oricăror lupte pe care le are fiecare, la fel ca Maica Domnului, ne întrebăm, într-o anumită măsură și într-un anumit moment, cum va fi această sarcină? Dar, la fel ca ea, suntem invitate să facem propria noastră mărturisire de acceptare. Când mă gândesc puțin mai mult ce este acest *da* și ce nu este, cinci lucruri mi se par demne de consemnat.

Primul, acest *fiat* nu înseamnă să fii plină de încântare. Fecioara a fost *tulburată* în inima ei la întâlnirea cu Arhanghelul Gavriil atunci când acesta a venit să o anunțe că avea să fie Maica lui Dumnezeu. A spune *da* înseamnă să integrez acest răspuns în contextul grijilor mele, nu să mă aștept să scap de ele în mod magic. Nu presupune că ar trebui să mă aștept să mă simt plină de o bucurie firească sau să mă condamn dacă am sentimente contradictorii. Mai degrabă, da-ul meu ține de o decizie. Am provocările mele, dar, prin harul lui Dumnezeu voi încerca să le fac față cu deschidere față de ceea ce îmi stă înaintea.

În al doilea rând, un *da* nu este un plan. Atunci când Maica Domnului a spus *da*, a făcut-o după ce a pus întrebări – întrebări legate de modul și scopul acestei propuneri. *Cum poate fi aceasta?* Și a primit un răspuns: „Duhul Sfânt Se va pogori

peste tine și puterea Celui Preaînalt te va umbri, iar Sfântul care Se va naște din tine Se va numi Fiul lui Dumnezeu". A fost un răspuns, dar nu un răspuns de ordin biologic și cu siguranță nu un răspuns care să se încadreze într-o logică omească, la întrebarea pe o adresase: „Cum poate fi aceasta, de vreme ce eu nu cunosc un bărbat?” (Luca 1, 34). La fel ca mine, ea nu știa și nu avea nevoie să știe cum avea să se întâmple totul, pentru a avea un plan.

Realitatea unui test de sarcină pozitiv poate să pară puțin supranaturală și să necesite puțin timp pentru a o accepta. Este normal. Acum multe secole, înainte de era testelor de sarcină făcute acasă, care au fost inventate abia spre sfârșitul anilor 1960, străbunicile noastre identificau în mod natural sarcinile lor. Dovezile veneau mai degrabă din interior decât în urma unui test obiectiv care putea să certifice sau să dezmințită. O intuiție, un val de stare de rău, o oboseală neobișnuită sau o menstruație care nu mai apărea indicau faptul că o nouă viață era prezentă. Apoi o acumulare treptată de semne fizice avea să întărească acea suspiciune de-a lungul lunilor următoare: mișcările copilului în burtă și un abdomen care se mărea pe zi ce trece. Travaliul și nașterea erau etapele finale.

Bunicile noastre aveau o bună bucată de timp ca să se obișnuiască cu ideea unei noi vieți. Treceau de la teoretic la concret, în loc să se aștepte să internalizeze o asemenea schimbare tectonică uriașă în spațiul cuplului, contabilizată în minutele necesare pentru procesarea testului de sarcină. Este de fapt una dintre binecuvântările sarcinii, că durează așa de mult (deși cu siguranță nu se *simte* întotdeauna ca o binecuvântare). Imaginează-ți cum ar fi dacă perioada umană de gestație ar fi scurtă, ca la oposum sau hamster, de aproximativ două săptămâni – dacă abia ce am aflat că suntem însărcinate și bebelușii noștri ar fi gata să se nască și să înceapă primele dureri ale travaliului!

Ce șoc ar fi pentru noi, oamenii, care adesea avem nevoie de timp să ne obișnuim cu ceva nou! Astfel da-ul meu poate fi un da treptat, poate să necesite ceva timp ca să ajungă la intensitate deplină. Pentru mine, ca și pentru Maica Domnului, *acceptarea* deplină a realității nu este același lucru cu *înțelegerea* sau *cunoașterea* deplină a realității; și este în regulă. O *înțelegere* deplină va veni odată cu timpul.

Să revenim la cele cinci aspecte ale acceptării noastre. În al treilea rând, un da nu se rostește o singură dată. Întrebarea Maicii Domnului a fost una care i-a revenit în minte constant de-a lungul vieții lui Iisus. „De ce mi-ai făcut una ca aceasta (despărțindu-Te de noi la templu)?” (Luca 2, 48) – cu alte cuvinte, *cum poate fi aceasta?* „Nu au vin” (Ioan 2, 3) – cu implicația că *cum poate fi aceasta?* Și, la piciorul crucii, indiferent cât de multă credință ajunsese să aibă, îmi imaginez că putea doar să se întrebe din nou în umanitatea ei, *cum poate fi aceasta?*

A spune da lui Dumnezeu nu înseamnă că aceeași întrebare nu va apărea iar și iar, uneori în forme și mai dure. Acest da pe care sunt invitată să-l rostesc la începutul sarcinii este unul pe care voi fi chemată să-l mărturisesc iar și iar, nu doar în sarcină, ci și în viața mea de mamă. *Da* devine atunci crucea pe care o ridic în fiecare zi.

În al patrulea rând, a spune da nu este un act pasiv. Numim această istorisire a zămislirii lui Hristos Buna Vestire, ca și cum rolul lui Gavriil era doar să o anunțe pe Maria ce avea să se întâmple. Firește, Dumnezeu, Care nu este limitat de timp, știa că Maica Domnului avea să spună da, și de aceea mesagerul Lui a anunțat-o, fiindcă știa că va răspunde afirmativ. Maica Domnului avea și libertatea să spună nu, dar ea a ales în mod activ să ofere umanitatea ei dumnezeirii lui Hristos tocmai ca să-L dăruiască lumii pe Cel care avea să o mântuiască. Deși a fost cu siguranță smerită în viața pământească,

ea este acum prima în rândul sfinților, conducătoarea armatei noastre creștinești în lupta duhovnicească împotriva vrăjmașului. Venit din gura ei, *fiat* sună mai mult ca acceptarea provocării la luptă decât ca un „bine, fie” al unei adolescente de azi, însoțit de ochii dați peste cap.

De fapt, privind puțin mai atent la cuvântul *fiat*, sesizăm mai limpede puterea lui. Traducerea latină *Vulgata* din secolul al IV-lea a Sfintei Scripturi, unde apare acest cuvânt, îl folosește nu doar în cazul Maicii Domnului, ci și pentru alți oameni, precum Moise, David, Pavel și, cel mai puternic dintre toți, pentru Dumnezeu Însuși, în zorii creației. *Fiat lux*, a zis El: „Să fie lumină!” (Facerea 1, 3). Firește, departe de a fi o predare în fața unei forțe exterioare presante, acesta este actul suprem al dăruirii de sine libere: crearea a ceva în întregime nou, din nimic. Acel *fiat* al Maicii Domnului a fost, de asemenea, liber și neconstrâns – și la fel poate fi și al meu.

În cele din urmă, da-urile nu sunt doar pentru femeile însărcinate. Oricare ar fi situațiile noastre, viața ne oferă în mod constant șanse de a îmbrățișa darurile lui Dumnezeu sau de a le respinge. Uneori inima mea este împietrită sau mă consider prea ocupată, sau cred că știu eu mai bine, sau mă simt nevrednică. Atunci când aleg să îmbrățișez darul sarcinii, indiferent cât de complicat ar fi pentru mine, mă comport ca un semn viu în fața lumii. Devin un model al acceptării pentru ceilalți, așa cum Maica Domnului este un model al acceptării pentru mine. Și nu doar atât, și eu devin un exemplu chiar pentru mine însămi. A spune *fiat* este o aptitudine spirituală transferabilă. Obișnuindu-mă să spun da în timpul sarcinii, învăț să fac astfel atunci când Dumnezeu mă cheamă în alte momente ale vieții.

Săptămâna 7

Împreună-creatoare

Noi suntem împreună-lucrători cu Dumnezeu
(I Corinteni 3, 9)

Momentele de liniște după nașterea celui de-al treilea copil al meu au fost rare, dar, într-o duminică dimineața, când toți ceilalți erau la Sfânta Liturghie, eu și ea am stat în tăcere, sorbindu-ne una pe alta. Îndoindu-și degetele elegante în jurul degetului meu mare, m-am străduit să observ cutele amprențelor ei – o mică operă de artă în capătul fiecărui deget. Cu acuratețe microscopică, configurația lor unică o făceau să fie ceea ce era: o persoană asemenea căreia lumea nu mai văzuse alta. Am început să mă întreb cum au ajuns acele tipare acolo.

În timpul sarcinii, între săptămânile 6-13, am aflat că degetele de la mâinile și picioarele copilului se dezvoltaseră. În următoarea lună, un relief de munți în miniatură prinsese formă pe fiecare dintre ele. Am citit că acele șabloane erau mai puțin influențate de moștenirea genetică, și mai mult degrabă de mișcarea lichidului amniotic în jurul copilului în timp ce se formau vârfulurile degetelor. Liniile pe care le vedem acum apăruseră în timp ce se mișca și creștea în primele zile în pântecele meu. Pașii de dans ai vieții noastre comune sculptaseră trupul bebelușului meu.

Cu mâna ei în mâna mea, m-am gândit la trecut. Această răsucire, mă întrebam eu, a fost creată atunci când m-am aplecat să însemnez cu semnul crucii ceilalți copii ai mei înainte

de culcare, să plivesc în grădină sau să sărut icoana lui Hristos de fiecare dată când am intrat în biserică? Oare această curbă în formă de U pe acest deget a apărut în timpul unei plimbări la asfințit cu o prietenă dragă sau în timp ce îl îmbrățișam pe soțul meu de bun venit acasă la sfârșitul fiecărei zile? Oare această spirală interesantă a răsărit din cauza râsetelor sau a tremuratului lacrimilor?

Actul de a face un copil este uneori numit *procreare* (prefixul latin *pro* înseamnă înainte). Dar fenomenul amprentelor demonstrează că mamele sunt mai mult decât procreatoare, mai mult decât ființe care aduc creația lui Dumnezeu în lume. Maternitatea nu este doar ceva pentru care trupul meu este folosit, un mijloc pasiv de reproducere. Și, de la început, Domnul îmi dă sarcina să modelez lutul din care El plămădește umanitatea. Oricât ar părea de uluitor, Creatorul mă lasă să vin lângă El și să lucrez lângă El în țărână, pe măsură ce făptura Lui prinde formă. Mă împuternicește nu doar să fiu *pro-creatoare*, ci *împreună-creatoare* a uneia dintre cele mai mari lucrări ale Sale: a unei făpturi omenești ce poartă în mod unic chipul Lui și care va pune umărul la scrierea următorului capitol din istoria mântuirii lumii. Cu adevărat, este o chemare nobilă și înaltă.

Cunoscând cât de ușor de modelat este bebelușul meu, pot folosi această cunoaștere spre bine. În timpul sarcinii și creșterii, am șansa să iau această micuță creatură pe care a făcut-o Dumnezeu și, având grijă de situațiile din viața mea, să încerc să o protejez, să o hrănesc și să o îndrum spre cea mai bună persoană care poate deveni.

Iar cultura în care trăiesc mă împinge de la spate să fac aceasta. O mulțime de sfaturi de la „experți” ne învață pe noi, femeile însărcinate, cum să ne comportăm pentru a mări șansele de a avea un copil sănătos și fericit. Valuri de sfaturi se